

BTL

Advies

Flora- en faunaonderzoek Graspeelloop Waterschap Aa en Maas

**F L O R A - E N
F A U N A O N D E R Z O E K**

G R A S P E E L L O O P

W A T E R S C H A P A A E N M A A S

COLOFON

Oisterwijk, 6 september 2010

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Waterschap Aa en Maas

Projectnummer 220131

Status definitief

INHOUD

1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Plangebied en huidige situatie	7
1.3 Toekomstige situatie en periode	8
1.4 Beschermingskader	8
2 WERKWIJZE	13
2.1 Bron- en literatuuronderzoek	13
2.2 Biotoptoets	14
3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	15
3.1 Ecologische structuren	15
3.2 Beschermde soorten	16
3.3 Conflicten met de Flora- en faunawet (schade aan beschermde soorten)	20
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
4.1 Conclusies	21
4.2 Aanbevelingen	22
LITERATUUR	23

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Waterschap Aa en Maas is voornemens om beek de Graspeelloop in te richten als een ecologische verbindingzone. Omdat bij de realisatie van de toekomstige plannen werkzaamheden uitgevoerd worden waarbij beschermde flora- en fauna mogelijk hinder of schade van ondervinden, is een flora- en faunaonderzoek noodzakelijk.

Uitgangspunt bij dit flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is dan ook het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en andere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de geplande activiteiten schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is om gedurende de uitvoering te voldoen aan een aantal randvoorwaarden en/of het nodig is om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

1.2 PLANGEBIED EN HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied betreft een traject van 4,4 kilometer van de Graspeelloop gelegen in het landbouwontwikkelingsgebied tussen Zeeland en Langenboom. Het traject strekt zich van De Kuipersweg/Vliesweg tot aan de Witte Dellen/Udensedijk en doorkruist hierbij een agrarisch landschap. Op dit deeltraject vormt de Graspeelloop één rechte lijn door het landschap. Plaatselijk zijn verhardingen aanwezig van de aangrenzende boerderijen. Meer informatie over het plangebied is te vinden in paragraaf 3.1: ecologische structuren.

Ligging plangebied in de kilometerhokken 413-176, 413-177, 412-177, 411-177 en 411-178 (rode lijn).

1.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN PERIODE

Het waterschap is voornemens om op het betreffende traject een ecologische verbindingzone (EVZ) in te richten. Hierbij worden onder andere natuurvriendelijke oevers gerealiseerd en percelen voor een deel natuurlijk ingericht. Het is de bedoeling dat eind 2011 wordt gestart met de werkzaamheden en dat deze in het voorjaar van 2012 worden afgerond.

1.4 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet van 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten (communautair belang) die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten:** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten:** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten:** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en

faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Gedragscode Unie van Waterschappen

Door middel van het werken met een goedgekeurde gedragscode worden een aantal verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet vrijgesteld gedurende de uitvoer van bepaalde werkzaamheden op bepaalde soorten. In de gedragscode Unie van Waterschappen betreft het werkzaamheden die vallen onder bestendig beheer en onderhoud voor soorten die opgenomen zijn in tabel 2 en 3 en ruimtelijke ontwikkeling voor soorten opgenomen in tabel 2. De gedragscode geeft aan hoe bij bepaalde werkzaamheden eventuele schade aan plant- en diersoorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1);
- biotooptoets (2.2)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van flora en fauna-atlassen. Deze atlassen geven een beeld van de verspreiding van soorten in een bepaald gebied op basis van 5 bij 5 kilometerhokken. Daarnaast is met behulp van een topografische atlas en andere bronnen een inzicht verkregen in het plangebied en de omgeving, waarna een inschatting is gemaakt welke soorten mogelijk in het plangebied voor kunnen komen. Alle beschermde soorten, die mogelijk in het plangebied kunnen voorkomen, zijn in tabellen per soortgroep opgenomen (zie hoofdstuk 3). Een uitzondering hierop vormen de broedvogels. Hiervan zijn alleen de jaarrond beschermde soorten opgenomen plus de vogelsoorten waarvoor extra inventarisatie gewenst is (categorie 5 van de vaste nesten), waaronder kolonievogels en spechten. Tevens zijn ook de vogels opgenomen die tijdens de biotooptoets zijn waargenomen.

Om te komen tot een goed inzicht in het mogelijk voorkomen van soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren (1992);
- De wespen en mieren van Nederland (2004);
- De amfibieën en reptielen van Nederland (2009);
- Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008).

Jaarverslagen

- Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008 (Ravon, 2010);
- Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders (De vlinderstichting, 2007).

Internet

- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

2.2 BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets, uitgevoerd op 24 juni 2010, zijn de uitkomsten van het bron- en literatuuronderzoek in het veld gecontroleerd en getoetst. In het bijzonder is de mogelijkheid van het voorkomen van (overig en streng) beschermde soorten onderzocht. Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermde soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle diersoorten actief. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot schuil- en verblijfplaatsen, winterverblijven en voedselgebieden, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op die manier is ook de geschiktheid van het plangebied meegenomen voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen en die niet tijdens het veldwerk zijn waargenomen. Tijdens de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

Wat betreft planten is voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur, abiotische omstandigheden en biotopen. Voor het onderzoeken van de aanwezige fauna zijn de eventuele schuil- en verblijfplaatsen, overwinteringslocaties en foerageergebieden nader bekeken. Ook hier kan men veel afleiden uit de aanwezige vegetatiestructuren en abiotische kenmerken van de omgeving.

3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

De Graspeelloop betreft een smalle, langzaam stromende waterloop. De watervegetatie is over het algemeen beperkt aanwezig in de vorm van onder andere fonteinkruid spec., waterhyacint, kleine egelskop, gele plomp en pijlkruid. Door het ontbreken van een uitgebreide oeverzone, wordt de waterloop vrijwel direct begrensd door landvegetatie, bestaande uit een vrij monotone grasvegetatie met meerjarige kruiden. Het soortenspectrum bestaat onder andere uit glanshaver, kropbaar, grote brandnetel, echte valeriaan, fluitenkruid en braam. In de waterloop is relatief weinig structuurvariatie aanwezig in de vegetatie. Direct nabij de Graspeelloop, bevindt zich parallel een houtwal, bestaande uit zomereik. Het plangebied wordt doorkruist door twee breuklijnen, die wordt gekenmerkt door een kwelvegetatie dat wordt gedomineerd door holpijp of een bastaard tussen holpijp en heermoes. In de directe omgeving van de Graspeelloop bestaat het landschap uit agrarisch gebied, met op enkele locaties een aangrenzende boerderij.

Graspeelloop.

Kwelindicatoren.

Agrarisch gebied.

Zijwatergang ten zuiden van de Zeelandseweg.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bron- en literatuuronderzoek en de biotooptoets leidt tot de volgende tabellen van de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, amfibieën, reptielen, insecten en vaatplanten. Uit de soortengroepen slakken, kreeftachtigen en tweekleppigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten, omdat de verspreiding van deze soorten zich niet in het plangebied en de directe omgeving bevindt en/of omdat in het plangebied en directe omgeving geen geschikt biotoop aanwezig is.

In de tabellen is per soortgroep voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is tevens aangegeven of de soort is aangemerkt als algemeen, overig of streng beschermde soort. Vermelding op de Rode Lijst is weergegeven in de kolom rode lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In de tabel van de vogels is tevens een kolom opgenomen waarin de categorie staat vermeld van de vaste nesten. De waarnemingen van soorten die zijn opgenomen in de tabellen hebben betrekking op de gehele kilometerhokken waarin het plangebied zich bevindt. Dit betekent dat het plangebied niet altijd onderdeel vormt van het leefgebied van de in de tabel opgenomen soorten. Indien dit het geval is voor overig of streng beschermde soorten, wordt in de onderstaande tekst toegelicht waarom het al dan niet aannemelijk is dat de betreffende soorten in het plangebied voorkomen en daarom geen schade ondervinden van de geplande ontwikkeling.

grondgebonden zoogdieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bosmuis	algemeen			2	
bunzing	algemeen			2	
das	streng			1,2,3	
dwergpspitsmuis	algemeen			2	
eekhoorn	overig			2,3	
egel	algemeen			2	
haas	algemeen			2	
hermelijn	algemeen	x		2	
huisspitsmuis	algemeen			2	
konijn	algemeen			2	
mol	algemeen			2	
ree	algemeen			2	
rosse woelmuis	algemeen			2	
tweekleurige bosspitsmuis	algemeen			2	
veldmuis	algemeen			2	
vos	algemeen			2	
wezel	algemeen	x		2	
woelrat	algemeen			2	

1 Biotooptoets 24 juni 2010

2 Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992

3 www.zoogdieratlas.nl

Het overgrote deel van de in de literatuur gemelde grondgebonden zoogdieren betreft algemeen beschermde soorten. Gedurende de biotooptoets zijn geen algemeen beschermde zoogdiersoorten waargenomen. De grazige vegetatiestroken aan de watergang worden zeer waarschijnlijk gebruikt door kleine zoogdieren als muizen en marterachtigen.

Naast de algemeen beschermde zoogdiersoorten wordt melding gemaakt van eekhoorn en das. In de aanwezige bomen zijn gedurende de biotooptoets geen eekhoorns of nesten van eekhoorns waargenomen. De eekhoorn is een typische bossoort. Meldingen van deze soort hebben dan ook zeer waarschijnlijk betrekking op de in de directe omgeving voorkomende

bosgebieden. Tijdens de biotoptoets is wel een (in gebruik zijnde) dassenburcht aangetroffen ter hoogte van de kruising Lindenweg/Gasthuisstraat.

vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
gewone dwergvleermuis	streng		IV	2	
laatvlieger	streng	x	IV	2	
rosse vleermuis	streng	x	IV	2	
ruige dwergvleermuis	streng		IV	2	
watervleermuis	streng		IV	2	
meervleermuis	streng		II, IV	2	

1 Biotoptoets 24 juni 2010

2 Atlas van de Nederlandse vleermuizen, 1997

In de literatuur worden voor het plangebied en omgeving een zestal vleermuissoorten gemeld. Alle soorten vleermuizen zijn streng beschermd volgens de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in oudere gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig die gesloopt wordt. De aangrenzende boerderijen blijven behouden. Om deze reden is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten, die schade ondervinden van de geplande ontwikkeling, uit te sluiten. In de houtwal, parallel aan de Graspeelloop, ontbreken openingen als holten en spleten in de aanwezige bomen die gerooid worden. Om deze reden zijn hier geen vaste rust en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten te verwachten. De houtwal vormt mogelijk onderdeel van een structureel van belang zijnde migratiezone voor vleermuizen. De bomenrij zal als lijnvormig element behouden blijven, waardoor deze functie aanwezig blijft.

vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	CATEGORIE VASTE NESTEN
steenuil	overig			2	1
gierzwaluw	overig			2	2
huismus	overig	x		2	2
kerkuil	overig			2	3
boomvalk	overig	x		2	4
buizerd	overig			2	4
havik	overig			2	4
ransuil	overig		x	2	4
sperwer	overig			2	4
wespendief	overig			2	4
boerenzwaluw	overig			2	5
bonte vliegenvanger	overig			2	5
boomklever	overig	x		2	5
boomkruiper	overig	x	x	2	5
bosuil	overig			2	5
ekster	overig			2	5
gekraagde roodstaart	overig			2	5
grauwe vliegenvanger	overig	x		2	5
groene specht	overig	x		2	5
grote bonte specht	overig	x	x	2	5
huiszwaluw	overig	x	x	2	5
kleine bonte specht	overig	x		2	5
koolmees	overig			2	5
pimpelmees	overig			2	5
spreeuw	overig	x		2	5
torenvalk	overig		x	2	5
zwarte kraai	overig			2	5
zwarte mees	overig			2	5
zwarte roodstaart	overig			2	5
zwarte specht	overig			2	5

1 Biotoptoets 24 juni 2010

2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels, zoals houtduif en merel, maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten worden opgedeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie ook hoofdstuk 1.4).

Gedurende de biotooptoets zijn geen nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten waargenomen. Een deel van de in de tabel genoemde soorten komt in de directe omgeving voor en gebruikt het plangebied om te foerageren. Soorten als gierzwaluw en huismus broeden in gebouwen. De huismus komt voor als broedvogel in de aanwezige boerderijen. Roofvogels als buizerd en havik maken horsten in grote bomen. Horsten zijn niet waargenomen in de aanwezige bomenrij.

In de genoemde soorten in categorie 5 van de vaste nesten komen in de regio algemeen voor. Voor zover nesten van deze soorten aanwezig zijn in de bomenrij, vormt het plangebied geen van structureel belang zijnde broedbiotoop voor deze vogelsoorten.

vissen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bermpje	-			2	
kleine modderkruiper	overig			2	
grote modderkruiper	streng			2	

1 Biotooptoets 24 juni 2010

2 RAVON waarnemingen overzicht 2007 en 2008 (2009)

Geen van de bovengenoemde vissoorten zijn te verwachten in de waterloop. Door aangelegde stuwen is de waterloop onbereikbaar voor de meeste vissoorten. In het najaar van 2008 is in opdracht van het waterschap een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in de waterloop Hooge Raam, die in verbinding staat met de Graspeelloop. Tijdens dit onderzoek zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen.

amfibieën

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
alpenwatersalamander	overig			2	
bruine kikker	algemeen			2	
gewone pad	algemeen			2	
heikikker	streng		IV	2	
kleine watersalamander	algemeen			2	
kamsalamander	streng	x	IV	2	
middelste groene kikker	algemeen			2	
rugstreeppad	streng	x	IV	2	

1 Biotooptoets 24 juni 2010

2 De amfibieën en reptielen van Nederland (2009)

Uit het bron- en literatuuronderzoek blijkt dat een aantal amfibieën voorkomt ter plaatse van het plangebied. Gedurende de biotooptoets zijn geen amfibieën waargenomen. Voor algemeen beschermde soorten als gewone pad en groene kikker is het te verwachten dat de Graspeelloop een geschikt voortplantingswater vormt. De alpenwatersalamander is een weinig kritische soort die van diverse typen wateren gebruikt maakt als voortplantingswater.

Mogelijk functioneert de Graspeelloop als voortplantingswater voor de alpenwatersalamander. De aanwezige houtwal functioneert dan mogelijk als landhabitat.

Voor de overige soorten, heikikker, rugstreepad en kamsalamander geldt dat geen geschikt biotoop aanwezig is in het plangebied. Waarnemingen van de heikikker hebben zeer waarschijnlijk betrekking op de bosgebieden in de directe omgeving, alwaar de soort in en nabij vennen voorkomt. De rugstreepad is een typische soort van pioniersvegetaties. Het gaat hierbij om kale, zandige terreinen met open poelen waar nauwelijks watervegetatie aanwezig is. Waarnemingen van deze soort hebben waarschijnlijk betrekking op de Maasuitwaarden of op vennen in bos- en heidegebieden met een pioniersvegetatie. Het biotoop van de kamsalamander betreft kleinschalige cultuurlandschappen of overgangen van bos naar open gebieden.

reptielen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
levendbarende hagedis	overige	x		2	

1 Biotooptoets 24 juni 2010
2 De amfibieën en reptielen van Nederland (2009)

Tijdens de biotooptoets zijn geen reptielen waargenomen. Reptielen prefereren biotopen met een hoog gehalte aan structuurvariatie in de vegetatie. Een dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied. Waarnemingen van beide reptielensoorten hebben betrekking op de heideterreinen en bosranden in de directe omgeving van het plangebied.

insecten

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
behaarde rode bosmier	algemeen			2	
kale rode bosmier	algemeen			2	
zwartrugbosmier	algemeen			2	
rouwmantel	streng	x		3	
weidebeekjuffer	-			1	

1 Biotooptoets 24 juni 2010
2 De wespen en mieren van Nederland (2004)
3 Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders (2007)

Gedurende de biotooptoets zijn geen beschermde insectensoorten gezien. Mierennesten zijn niet aanwezig in het plangebied. Mogelijk kunnen zijn deze wel aanwezig zijn in de directe omgeving voorkomende bosgebieden. De rouwmantel is een soort die in Nederland is uitgestorven als standvlinder. Wel worden onregelmatig in Nederland zwerfende dieren waargenomen. Heel af en toe kunnen zelfs influxjaren voorkomen, waarbij vele langstreckende rouwmantels gezien kunnen worden. De waarneming van de rouwmantel heeft dan ook betrekking op een zwerfend of langstreckend dier.

Gedurende de biotooptoets zijn enkele imago's van de weidebeekjuffer aangetroffen. De soort is matig kritisch ten aanzien van zijn voortplantingswater. Het is zeer waarschijnlijk dat de Graspeelloop als voortplantingswater wordt gebruikt door deze soort. De geplande ontwikkeling zal voor deze soort een positief effect hebben. De functie van de Graspeelloop als voortplantingswater zal worden uitgebreid.

vaatplanten

Door het plangebied en directe omgeving bevinden zich twee breuklijnen in de ondergrond, die ook het plangebied doorkruisen. De aanwezigheid van deze breuklijnen komt tot uiting in de vorm van een kwelvegetatie. Deze kwelvegetatie bestaat uit holpijp of een bastaard tussen holpijp en heermoes. Op de breuklijnen zijn geen soorten aanwezig die in het kader

van de Flora- en faunawet zijn beschermd. Echter biedt de kwel wel een verhoogde potentie voor een waardevolle vegetatie.

3.3 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

Afhankelijk van de periode en methode van de uitvoering kan de geplande ingreep de populaties van beschermde soorten in gevaar brengen. De soortengroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, amfibieën en vaatplanten ondervinden mogelijk hinder van de geplande ontwikkeling.

grondgebonden zoogdieren

In het plangebied bevindt zich een, in gebruik zijnde, dassenburcht nabij de Graspeelloop. De dassenburcht en het bijbehorende leefgebied wordt niet aangetast. Om deze reden is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. Daarnaast komen diverse algemeen beschermde zoogdieren voor in het plangebied. Omdat de geplande ingreep ruimtelijke ontwikkeling betreft, is het voor algemeen beschermde soorten niet nodig om een ontheffing aan te vragen.

vogels

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig van broedvogels. Mogelijk kunnen nesten aanwezig zijn van vogelsoorten opgenomen in categorie 5 van de vaste nesten. Het betreft echter soorten die in de regio algemeen zijn, waardoor de populatie van deze vogelsoorten geen nadelig effect ondervinden. Een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

amfibieën

De Graspeelloop is mogelijk geschikt voortplantingswater voor de overig beschermde alpenwatersalamander. In het geval deze soort daadwerkelijk voorkomt, zal de geplande ontwikkeling het leefgebied van deze soort verbeteren. Door de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode uit te voeren (augustus-oktober), zal de mogelijk aanwezige populatie alpenwatersalamanders geen van belang zijnde schade ondervinden. Dit geldt eveneens voor het landhabitat. Een ontheffing is daarom niet nodig.

vaatplanten

In de vegetatie op de breuklijnen bevinden zich geen plantensoorten die zijn opgenomen in de tabellen van de Flora- en faunawet. Een ontheffingsaanvraag is dan ook niet nodig.

Uit de soortengroepen vissen, reptielen, insecten, slakken, kreeftachtigen en tweekleppigen zijn geen algemene, overige of streng beschermde soorten in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Uit deze soortengroepen zullen dan ook geen soorten schade ondervinden van de activiteiten die uitgevoerd gaan worden ten behoeve van de realisatie van de plannen.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In het plangebied zijn soorten aanwezig of te verwachten, die in de Flora- en faunawet zijn aangemerkt als overig en streng beschermde inheemse soort en door de ingreep mogelijk schade ondervinden.

4.1 CONCLUSIES

Onderstaand worden nogmaals per soortgroep de belangrijkste conclusies genoemd. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen waaraan de werkzaamheden moeten voldoen om schade aan mogelijk aanwezige beschermde soorten te voorkomen.

grondgebonden zoogdieren

De aanwezige bomenrij met bijbehorende ondergroei vormt het leefgebied voor diverse kleine zoogdiersoorten als muizen en marterachtigen. Voor deze soorten geldt dat deze algemeen beschermd zijn en is in het kader van de Flora- en faunawet geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn mobiel genoeg om te kunnen vluchten tijdens de uitvoer van de werkzaamheden.

In het plangebied is een dassenburcht aanwezig ter hoogte van de kruising Lindenweg/Gasthuisstraat. De dassenburcht blijft behouden en wordt niet verstoord. Op één locatie worden werkzaamheden uitgevoerd binnen een straal van 50 meter vanuit de dassenburcht. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd aan de andere zijde van de waterloop, waarvan de dassen geen van belang zijnde hinder zullen ondervinden.

vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van zowel boom- als gebouwbewonende vleermuizen ontbreken in het plangebied. Wel kan de houtwal mogelijk als migratieroute en foerageergebied dienen voor vleermuizen. Omdat slechts enkele bomen worden gerooid en de houtwal als geheel aanwezig blijft, ondervinden vleermuizen geen schade van de geplande ontwikkeling.

vogels

In het plangebied zijn geen broedvogels aanwezig, waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. Wel zijn broedvogels aanwezig waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Omdat in gebruik zijnde nesten van vogels altijd zijn beschermd, is het van belang dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Dat wil zeggen in elk geval voor maart en na juli.

amfibieën

Naast algemeen beschermde amfibieën als bruine kikker en gewone pad, kan de overig beschermde alpenwatersalamander gebruik maken van de Graspeelloop als voortplantingswater. In het geval dit daadwerkelijk zo is, fungeert de aanwezige bomenrij met bijbehorende ondergroei zeer waarschijnlijk als landhabitat. De geplande ontwikkeling

zal het leefgebied voor amfibieën alleen maar verbeteren. Voorwaarde is wel dat de werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende de minst kwetsbare periode, namelijk augustus-oktober. Op deze manier wordt de gunstige staat van instandhouding van amfibieën, waaronder de eventueel aanwezige alpenwatersalamander, gewaarborgd.

4.2 AANBEVELINGEN

- Op een tweetal locaties kruist de Graspeelloop met een breuklijn, waarvan de aanwezigheid herkenbaar is in de vorm van een kwelvegetatie. Het is sterk aan te bevelen om deze kwelvegetaties te behouden. Een dergelijke afwijkende vegetatie zorgt voor afwisseling in het voorkomen van soorten en het landschap. Op de locaties waar deze kenmerkende vegetatie aanwezig is, kan met behulp van een specifieke inrichting meer sturing worden gegeven aan de ontwikkeling van kwelminnende vegetaties.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Henrik W. de Nie, Media Publishing, Doetinchem, tweede druk 1997.

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen, Brachytron jaargang 11 (2), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Stichting EIS en De Vlinderstichting, augustus 2008.

De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2009.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Herinrichtingsplan Hooge Raam en Halsche Beek, toets aan de Flora- en faunawet, Waterschap Aa en Maas, 2008

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

Ravon waarnemingenoverzicht 2007 en 2008, RAVON Tijdschrift 34 jaargang 11 nummer 4, 2010.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Waarnemingsverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2007.

Internet

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl